

Пенсионното осигуряване в Европа

В ШВЕЙЦАРИЯ СЕ ПРАВИ АКТУАЛИЗИРАНЕ НА ПЕНСИИТЕ НА ВСЕКИ ДВЕ ГОДИНИ В зависимост от промените в заплатите и цените

КАКВИ СА ВНОСКИТЕ ЗА ПЕНСИЯ?

Старост и обезщетение при смърт (I група): служител - 4,2%; работодател - 4,2%; частна практика - 7,8% (и намаление стойността на вноската до 4,2% при годишен доход до 46 600 шв. франка по определена таблица); осигурени лица с нетърговска дейност - в зависимост от социалните условия, стойността на вноската варира от 324 до 8400 шв. франка годишно.

Доброволно обществено осигуряване (II група): размера на вноските се определя от правилниците на институтите за доброволно обществено осигуряване и се разпределя между служителя и работодателя, като общата сума, внесена от работодателя, трябва да бъде най-малко равна на тази, внесена от служителя. Гаранционният фонд се финансира от институциите за доброволно осигуряване и представлява вноска, равна на 0,04% върху заплатата на осигуреното лице, която служи за изчисление на пенсията му за отслужено време.

Индивидуално доброволно осигуряване (III група): за служители вноската е максимум 8% годишно от стойността на минималната базова заплата (5587 шв. фр.), която се приспада от облагаемия доход, а за частни лица най-много 20% годишно от дохода от търговска дейност, най-много 40% от горната стойност на базовата заплата (27 936 шв. фр.), която се приспада от облагаемия доход.

Трудова злополука и професионално заболяване - вноски се внасят както от лицето, така и от работодателя, като за него тя е определен процент от печалбата. Предприятията се класират по степен на риска от злополука и в зависимост от специфичните условия в предприятието. Стойността на чистото обезщетение варира от 0,4% до 135% съобразно класацията, като максималният доход е 97 200 шв. фр. годишно.

Субсидии се получават от държавата, като при I група конфедерацията поема 17% от годишните разходи и 3% се поемат от кантоните.

Актуализирането на пенсията в Швейцария се прави, като се определя нов индекс на пенсията. Превременно актуализация се извършва, когато индексът на потребителските цени нарасне с повече от 4% за една година.

По принцип социалноосигурителната система в Швейцария включва рискове, като временна нетрудоспособност и майчинство; старост, обезщетения при смърт и постоянна нетрудоспособност, като това е така наречената I група; обществено осигуряване II група; индивидуално осигуряване III група; семейни надбавки и осигуряване при трудова злополука и професионално заболяване.

Организацията на отделните рискове е различна, но е включена в централния Федерален офис за социално осигуряване. За I група това са компенсационни фондове (обществени и частни) и Централна за компенсиране при допълнителна постоянна нетрудоспособност, към която има кантонални офиси за осигуряване при постоянна нетрудоспособност и офис за осигуряване на временно пребиваващите в чужбина. Обществено осигуряване при II група се осъществява чрез оторизирани институции за доброволно осигуряване, гаранционни фондове и институции за допълнително осигуряване. Индивидуалното осигуряване при III група е организирано чрез банкови фондове (блокирани влогове) и застрахователни организации (застрахователни полици). За осигуряването при трудова злополука и професионална болест е създаден Швейцарски национален осигурителен фонд злополука, който осигурява около 60% от работещите. Освен него съществуват частни застрахователни институти, създадени по Закона за контрола на осигуряването (от 1978 г.), обществени фондове злополука и фондове за временна нетрудоспособност по Закона за осигуряване в случай на временна нетрудоспособност (от 1994 г.).

69 840 шв. франка трябва да бъде осигурена. Тази част от заплатата се нарича базова заплата. За работещите на намалено работно време или при непостоянна заетост полученото месечно възнаграждение трябва да бъде приведено към годишната заплата при изчисляване на осигурителните вноски. Всеки работодател, който изплаща заплати на задължително осигурени, е длъжен да е в договорни отношения с осигурително заведение, вписано в регистъра на социалното осигуряване.

Основни пенсии (I група) - пенсия за постоянна нетрудоспособност и пенсия за старост

Всяко физическо лице с постоянен адрес в Швейцария, или което извършва в страната търговска или производствена дейност, е по принцип задължително осигурено. Същото се отнася и за швейцарските граждани, работещи в чужбина за сметка на швейцарски работодател. За швейцарските граждани, живеещи в чужбина, осигуровката е доброволна. За лицата неизвършващи търговска или производствена дейност задължението за осигуряване започва от 1 януари на годината, която следва тази, през която са навършили 20 години, и продължава до навършване на 65 г. за мъжете и 62 г. за жените.

Основните видове пенсии в Швейцария са пенсия за старост, за инвалидност и наследствени. Съществуват два вида пенсии за инвалидност и за старост: обикновена пенсия и извънредна пенсия.

● За изплащане на обикновена пенсия на швейцарските граждани се изисква да са правили вноски поне в продължение на една пълна година, като пенсии, отговарящи на инвалидност под 50%, се изплащат единствено на осигурените лица с постоянна адресна регистрация в страната.

● За чуждите граждани (в зависимост от клаузите на международните споразумения): ако са платили вноски за поне 10 години, или които са живели в страната непрекъснато и са запазили адресната си регистрация в момента на настъпване на инвалидността.

● За изплащане на извънредна пенсия е необходимо швейцарско гражданство и осигуреното лице да няма право на обикновена пенсия, или ако тя е по-ниска от извънредната.

Наследствени пенсии се изплащат на вдовици:

които при смъртта на съпруга имат едно или няколко деца; вдовици, които нямат деца, когато са навършили 45 г., и са били женени за починалия най-малко 5 години; разведената съпруга (след навършване на 45 г.) при смърт на бившия съпруг, ако бракът е продължил повече от 10 години и ако съпругът ѝ е изплащал издръжка. Пенсията се прекратява при сключване на нов брак, при възникване на право на обикновена пенсия, индивидуална пенсия за старост или нетрудоспособност и в случай на смърт. Обикновената наследствена пенсия за сирак се изплаща на деца, чиито бащи или майки са починали, а двойната наследствена пенсия се изплаща при смърт и на двамата родители. Пенсията се прекратява при навършване на 18 г., а в случай, че детето учи до 25 г. и при придобиване право на пенсия за инвалидност или за вдовица.

Извънредните пенсии по принцип са равни на стойността на минималната обикновена пенсия за съответната категория.

Пенсии за постоянна нетрудоспособност могат да бъдат:

- ✓ пълна пенсия - ако степента на инвалидност е поне 2/3;
 - ✓ половин пенсия - ако степента на инвалидност е поне 50%;
 - ✓ четвърт пенсия - ако осигуреното лице е инвалид минимум 40%.
- Наследствени пенсии са
- ✓ пенсия за вдовица;

✓ пенсия за сирак - обикновена или двойна.

Форма на ранно пенсиониране е възможността за отлагане на получаването на пенсията за старост, като отлагането може да бъде най-малко за една година, но не повече от 5 години. Увеличението на пенсията за това, че е отложена, отговаря на стойността по документи на неполученото обезщетение.

Правилниците на осигурителните фондове могат да предвиждат една и съща възраст за преждевременно пенсиониране за мъжете и жените.

Изчисляването на пенсията в Швейцария е в зависимост от броя на годините, през които са правени вноски, и от средния годишен доход.

Най-общо пенсията се изчислява в процент от „авоарите за старост“, с които разполага осигуреното лице в момента на навършване на възрастта, даваща му право на пенсия (според базовата заплата - променлив процент в зависимост от възрастта и при условие, че заинтересованото лице е получавало обезщетения от предишни осигурители).

Когато пенсията е по-ниска с 10% от минималната индивидуална пенсия за старост и ако това се предвижда от правилника на осигурителния фонд на пенсионера, се изплаща еднократно парично обезщетение.

Пенсии за инвалидност се изчисляват по същия начин като пенсията за старост и при същите условия, но на базата на натрупания „авоар за пенсиониране“ по старост в момента на възникване на правото на пенсия за инвалидност и на базата на сумата от бонуси за старост, отнасяща се до бъдещи години, изчислени върху базовата заплата на осигуреното лице през последната година на осигуряването.

При пенсията за инвалидност:

- пълна пенсия - ако при настъпване на инвалидността осигуреното лице има същия брой години, като този, валиден за възрастта му;
- частична пенсия - ако времето на внасяне на осигурителни вноски не е пълно в сравнение с възрастта на лицето.

При пенсията за старост:

- пълна пенсия - ако осигуреното лице е изплащало вноски през периода от 1 януари на годината, следваща тази, през която е навършило 20 г., и момента, в който влиза в сила правото му на пенсия за старост, и по време на същия брой години като този за неговата категория.
- частична пенсия - ако осигуреното лице няма необходимия брой години на плащане на вноски, валиден за неговата категория.

Ревизия на пенсията се прави, ако инвалидността на осигуреното лице се промени, като това може да доведе до увеличаване, намаляване или спиране на пенсията. Правото на пенсия изтича при прекратяване инвалидността на лицето, навършване на възрастта за получаване на пенсия за старост и при смърт на осигуреното лице.

Страница на ИЛЕАНА СТОЯНОВА

КАКВИ СА ПЪЛНИТЕ ОБИКНОВЕНИ ПЕНСИИ НА ШВЕЙЦАРЦИТЕ?

вид на пенсията	мин. шв. франка	макс. шв. франка
обикновена пенсия	970	1 940
семейна пенсия	1 455	2 910
допълнителна пенсия за съпруга	291	582
пенсия за деца		
- единична	388	776
- двойна	582	1 164
Наследствени пенсии		
- за вдовица	776	1 552
- обикновена за сирак	388	776
- двойна за сирак	582	1 164

Всички служители, които са навършили 17 г. и получават от един работодател годишна заплата над 23 280 шв. франка, се осигуряват задължително.

Федералният съвет може да въведе задължително осигуряване, най-общо и за покриване на специфични рискове, за всички лица на частна практика, които принадлежат към дадена професионална група. Осигуряването е доброволно за служителите и лицата на свободна практика, които не са обхванати от задължителното социално осигуряване. Частта от годишната заплата между 23 280 шв. франка и

Правото на пенсия за старост възниква при навършване на 65 г. за мъжете и 62 г. за жените

Пенсията за старост са:

- ✓ обикновена пенсия - получава се от мъжете навършили 65 г. и от жените навършили 62 г., при изпълнени изисквания за осигурителен стаж;
 - ✓ семейна пенсия - получават я женените мъже навършили 65 г., чиито съпруги са навършили 62 г. или са инвалиди;
 - ✓ допълнителна пенсия за съпруга - изплаща се на женените мъже с право на индивидуална пенсия за старост, чиито съпруги са навършили 55 г.;
 - ✓ пенсия за деца - при смърт на лице, на което е изплащана пенсия за старост, всяко от децата има право на пенсия като сирак и пенсията може да бъде единична и двойна.
- Пенсията за постоянна нетрудоспособност са също:
- ✓ обикновена пенсия - за мъжете и жените инвалиди, освен ако не се дължи пенсия за двамата;
 - ✓ семейна пенсия - мъжете инвалиди, чиито съпруги са под 62 г. или те самите са с най-малко 40% инвалидност;
 - ✓ допълнителна пенсия за съпруга - изплаща се, когато съпругът е инвалид и нямат право на семейна пенсия;
 - ✓ пенсия за деца - при смърт на пенсионер всяко от децата има право на наследствена пенсия, пенсията може да бъде единична (40%) и двойна (60%);